

Alþingi
Erindi nr. P 143/1829
komudagur 13.5.2014

12. maí 2014
1405051

Minnisblað

Viðtakandi: Efnahags- og viðskiptanefnd

Sendandi: Seðlabanki Íslands

Efni: Fyrirspurnir efnahags- og viðskiptanefndar 7. maí 2014

Vísað er til tölvubréfs nefndarritara, dags. 7. maí 2014, þar sem efnahags- og viðskiptanefnd óskaði eftir svörum Seðlabankans við tveimur fyrirspurnum, annars vegar varðandi gjaldeyrisforða og hins vegar í tengslum við 392. mál, fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri (takmörkun tilkynningarskyldu, EES-reglur).

1. Svar við spurningum varðandi gjaldeyrisforða

a) Fyrirkomulag fjármögnunar gjaldeyrisforða:

Fjármögnun gjaldeyrisforðans er unnin í samstarfi Seðlabankans og fjármála- og efnahagsráðuneytisins. Forðinn hefur bæði verið fjármagnaður beint af Seðlabankanum og af ríkissjóði. Andvirði erlendar lántöku ríkissjóðs er fært yfir til Seðlabankans sem varðveitir gjaldeyrisforða í samræmi við lög. Ríkissjóður á því kröfu á Seðlabankann, að mestu í formi innstæðna.

b) Lántaki lána sem tekin eru til fjármögnunar gjaldeyrisforða og vaxtagreiðslur skulda og vaxtatekjur í forða:

Í töflum hér að neðan koma fram útistandandi lán ríkissjóðs og Seðlabanka, vaxtakjör á þeim og vaxtagreiðslur fyrir árið 2013. Einnig eru vaxtatekjur af forða Seðlabankans sama ár birtar.¹

¹ Rétt er að taka fram að vaxtatekjur Seðlabankans í erlendum gjaldeyri falla annarsvegar til vegna forða og hinsvegar vegna fyrirgreiðslna til innlendra fjármálafyrirtækja í formi lána og skiptasamninga í erlendri mynt. Tekjur af þeim fyrirgreiðslum flokkast ekki sem vaxtatekjur af forða, heldur sem innlendar vaxtatekjur og eru því ekki teknar til greina hér. Athuga ber að ávöxtun skuldabréfa í forða er bókfærð annarsvegar sem vaxtatekjur og hinsvegar sem verðendurmat, en verðbreytingarnar eru ekki teknar með hér.

Erlend lán ríkissjóðs og Seðlabanka

Erlend lán ríkissjóðs og Seðlabanka			Staða 1. maí 2014			Vaxtagreiðslur 2013		
Lántökudagur	Gjaldldagi	Staða ma.kr.	Gjaldmiðill	Grunnvextir	Vaxtaálag	Í ma.kr	Lántaki	
Markaðslán USD 2014	3.10.2004	10.3.2014	0	USD	4,38%	-	1,0	Ríkissjóður
Markaðslán GBP 2016	15.1.1981	31.1.2016	5,7	GBP	14,50%	-	0,6	Ríkissjóður
Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn	1.11.2008	2015-2022	89,1	XDR	SDR vextir	Frá 2,4% til 3,4%	1,8	Seðlabanki
Tvívíðalán Noregur	31.12.2008	2018-2021	30,9	EUR	Euribor	2,75%	1,0	Seðlabanki
Tvívíðalán Finnland	19.12.2009	2018-2021	20,5	EUR	Euribor	2,75%	0,6	Ríkissjóður
Tvívíðalán Danmörk	21.12.2009	2018-2021	30,9	EUR	Euribor	2,75%	1,0	Ríkissjóður
Tvívíðalán Svíþjóð	29.12.2009	2018-2021	31,8	EUR	Euribor	2,75%	1,0	Ríkissjóður
Markaðslán EUR 2025 (Avers)	1.6.2010	15.3.2025	36,8	EUR	Euribor	2,75%	1,3	Ríkissjóður
Tvívíðalán Pólland	29.6.2010	2015-2022	7,8	PLN	PL ríkisbréfavx.	Frá 2,0% til 1,3%	0,3	Ríkissjóður
Markaðslán USD 2016	16.6.2011	6.16.2016	112,3	EUR	4,875%	-	5,6	Ríkissjóður
Markaðslán USD 2022	7.5.2012	5.11.2022	112,3	USD	5,875%	-	6,8	Ríkissjóður
Samtals:			478,1				21,0	

Vaxtatekjur af erlendum eignum Seðlabanka 2013

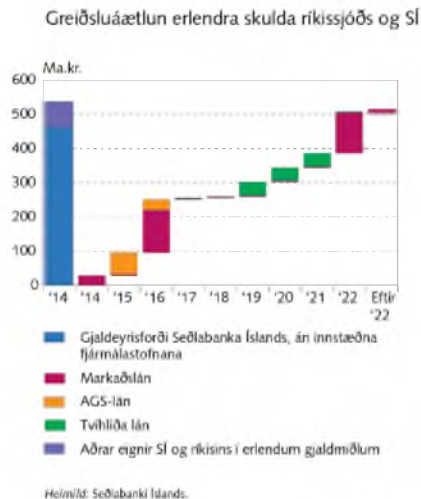
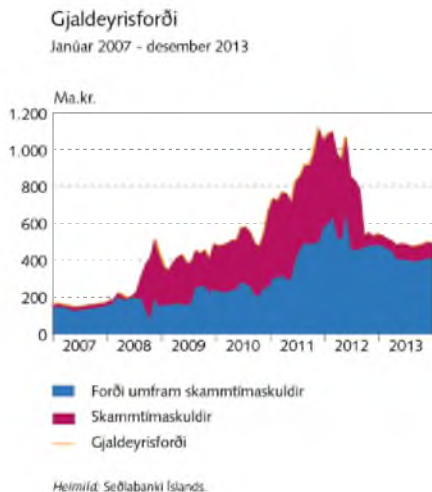
Vaxtatekjur 2013		
Seðlabanki	Í ma.kr	Eigandi*
Erlendar eignir	6,5	8Í

c) Mat á þörf fyrir gjaldeyrisforða innan gjaldeyrishafta:

Ákvörðun um stærð gjaldeyrisforða er hluti af efnahagsáætlun stjórnvalda eftir efnahagshrunið 2008. Sú áætlun var unnin í samstarfi við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn (AGS) og byggist á greiðslujafnaðargreiningu sem unnin var af Seðlabankanum og AGS.

Helstu þættirnir sem hafa áhrif við mat á stærð gjaldeyrisforða eru: umgjörð peningastefnu (t.d. hvort rekin er fastgengisstefna eða láta gengið fljóta), aðgangur að fjármálamörkuðum, umfang utanríkisviðskipta, skuldir ríkissjóðs og erlendar skammtímaskuldir hins opinbera og einkageirans hvort sem er í krónum eða erlendri mynt.

Fjármagnshöftin og vel heppnaðar útgáfur ríkissjóðs á erlendum fjármálamörkuðum hafa dregið úr þörf Íslands fyrir gjaldeyrisforða. Skemmri lán hafa verið forgreidd til að draga úr vaxtakostnaði, auk þess sem innistæður slitastjórna hafa lækkað, og hefur gjaldeyrisforði því lækkað töluvert frá árinu 2012 eins og sjá má á mynd hér að neðan, samhliða því sem endurgreiðsluferill hefur verið lengdur.

Hins vegar er það mat Seðlabankans að við núverandi aðstæður, og í ljósi þess að stjórnvöld stefna að losun fjármagns eins fljótt og auðið er án þess að stefna stöðugleika í tvísýnu, sé ekki ráðlegt að draga verulega úr forða. Þótt óvíst sé hvenær höftin verði leyst sé mikilvægt að hafa nægan forða til taks þegar mikilvæg skref verði tekin, enda gæti lítill forði takmarkað lánsfjáraðgang ríkissjóðs. Til þess að draga úr kostnaði af lántökum vegna forðans er mikilvægt að halda áfram að skapa aðstæður sem draga úr vaxtakostnaði ríkissjóðs, m.a. með aðhaldsamri stefnu í ríkisfjármálum og markvissri lánastýringu, en nægur forði er ein af forsendum þess að hið síðarnefnda geti gengið eftir.

2. Svar við fyrirspurn tengdri máli 392, fjárfestingu erlendra aðila í atvinnurekstri (takmörkun tilkynningarskyldu, EES-reglur):

Seðlabankinn aflar upplýsinga um erlendar fjárfestingar að mestu leyti með gagnasöfnun beint frá fyrirtækjum í beini fjárfestingu. Úrtak fyrir gagnasöfnun er að miklu leyti byggt á gögnum frá Ríkisskattstjóra en einnig öðrum gögnum, svo sem fréttum úr fjölmiðlum. Bankinn hefur ekki nýtt sér tilkynningar samkvæmt *Lögum um fjárfestingar erlendra aðila í atvinnurekstri* (nr. 34/1991).

Seðlabankinn telur að trúnaðarskylda vegna söfnunar gagna vegna hagskýrslugerðar komi í veg fyrir að hann geti deilt upplýsingum til annarra opinberra aðila, en kveðið er á um trúnaðarskylduna í: *Grundvallarreglum um opinbera hagskýrslugerð í ríkjum Sameinuðu þjóðanna*, sem Ísland gerðist aðili að 15. apríl 1992 og voru samþykktar á Allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna 29. janúar 2014, svo og verklagsreglum í hagskýrslugerð sem gefnar voru út af Forsætisráðherra 9. júní 2006 (Nr. 578). Að auki bryti það í bága við innri reglur Seðlabankans um meðferð hagskýrslugagna og trúnað starfsmanna Seðlabankans skv. 35. gr. laga um Seðlabanka Íslands (Nr. 36/2001).

Seðlabankinn birtir ársfjórðungslega upplýsingar um fjárfestingar erlendra aðila í greiðslujafnaðaruppgjöri samkvæmt stöðlum Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og væntanlega nægir það til að upplýsa um erlenda fjárfestingu sbr. 2. mgr. 5. gr. laga. Bankinn telur ekki þörf á að umrætt ákvæði verði í lögum, þar sem þessar upplýsingar eru hluti af staðlaðri birtingu samkvæmt alþjóðlegum stöðlum og því óþarft að kveða sérstaklega á um þau í lögum.

Virðingarfyllst,
SEÐLABANKI ÍSLANDS

Arnór Sighvatsson
aðstoðarseðlabankastjóri

Sturla Pálsson
framkvæmdastjóri